

Říjen 2021 Zamyšlení III.

„který zjevuješ svou lásku ve svém Synu, Ježíši Kristu,“ (z Modlitby zasvěcení Božímu milosrdenství)

Obraz

Přesně před devadesáti lety, 22. února 1931, sestra Faustyna byla v klášteře v Płocku. Byla tehdy 1. neděle postní. Jak píše ve svém Deníku, „Večer, když jsem byla v cele, uviděla jsem Pána Ježíše oblečeného do bílých šatů. Jednu ruku měl pozdviženou k žehnání a druhá se dotýkala šatů na hrudi. Z poodhrnutých šatů na hrudi vycházely dva velké paprsky: jeden červený a druhý světlý. Mlčky jsem hleděla na Pána, má duše byla naplněna bázní, ale i velkou radostí. Po chvíli mi Ježíš řekl: Namaluj obraz podle toho, co vidíš, s nápisem: Ježíši, důvěřuji Ti. Toužím, aby byl tento obraz uctíván nejprve ve vaší kapli a na celém světě.“ (Den. 47)

Slovo „toužím“, které slyšela sestra Faustyna, je jasnou ozvěnou slova „žízním“, které uslyšeli lidé stojící na Golgotě u Ježíšova kříže (srov. Jan 19,28). Vojáci si mysleli, že Ukřižovaný si tehdy stěžoval na velkou žízeň, kvůli které měl hrdlo suché jako krusta a jazyk se mu lepil na ústa - jak předpověděly žalmy 22 a 69. Proto mu dali ocet (srov. Jan 19,29). Avšak ve slově „žízním“, bychom měli objevit jasný odkaz Ježíše na podstatu své spasitelné činnosti, kterou odhalil svým učedníkům, když řekl, že „Přišel jsem hodit oheň na zem a jak moc bych si přál, aby už hořel“ (srov. Lk 12, 49). Oheň, o kterém mluvil, byl oheň Otcovy lásky ke světu - nekonečné, bezmezné a milosrdné lásky. Ježíš hlásal tuto lásku, učil o ní, vyzýval ji, aby jí odpověděl, a svědčil o tom utrpením na kříži. Že se Pán Ježíš během rozhovoru se sestrou Faustynou zabýval touto spásnou láskou, dokládají dva přísliby, které spojil s obrazem, který měl být namalován podle Jeho vůle: „Slibuji, že duše, která bude tento obraz uctívat, nezahyne. Slibuji také už zde na zemi vítězství nad nepřáteli a obzvláště v hodině smrti. Já sám ji budu bránit jako svou slávu.“ (Den. 48).

Když o více než tři roky později, v červnu 1934, sestra Faustyna poprvé uviděla obraz, který malíř Eugeniusz Kazimirowski namaloval ve Vilniusu podle jejích pokynů, byla zjevně smutná. Postava Pána Ježíše měla daleko k jeho skutečné kráse, kterou viděla při zjevení v Płocku. Vrátila se do kláštera a tam dlouho plakala v kapli. Nakonec, „řekla jsem Pánu: Kdo tě namaluje tak krásného jako jsi ty? - Pak jsem ale slyšela slova: Velikost tohoto obrazu není v kráse barvy nebo štětce, ale v Mé milosti.“ (Den. 313)

Velký význam obrazu Milosrdného Ježíše spočívá tedy v tom, že obraz spolu s jeho podpisem „Ježíši, důvěřuji Ti!“ je Boží milosti - a tedy Božím darem!

Dar

Co je to dar? Je to zvláštní událost, která se odehrává mezi lidmi, kteří jsou spolu navzájem spojeni milostným vztahem. Milující člověk chce dát milovanému něco ze sebe - něco, co ho udělá šťastným a přinese mu opravdové dobro. Na druhou stranu milovaná osoba, důvěřující milující osobě, dar přijme v domnění, že dobro, které dostává, ho skutečně obohatí. Proto se pokusí reagovat na osobu, která miluje, na oplátku svou vlastní laskavostí. Tímto způsobem dar prohlubuje vztah mezi jednotlivci. Základem těchto pout je však vždy láska milující osoby k milované osobě a podmínkou přijetí daru je důvěra milované osoby vůči milované osobě.

Dar se může uskutečnit v různých dimenzích našeho života. První z nich je situace, kdy milující člověk vlastní nějakou věc. Čím více je tato věc pro milujícího drahá a čím více se k ní tato

milující osoba cítí připoutaná, tím hodnotnější je samotný dar, když je nabízen milované osobě. O to více je láska člověka, který miluje sama o sobě obětavá a nezištná. Přesto mezi těmito osobami dar z věci vždy zůstává jako něco třetího, jako nějaký prvek existující mimo ně.

Tento třetí prvek zmizí, když se darem stane osoba. V této dimenzi daru je zvláštní přímota, což platí zejména v manželství. Manželé se stanou vzájemným darem. To, co mají společné, je jejich láska, která je darováním sebe. Přijímají a sdělují tento dar s plnou vzájemnou důvěrou, což znamená, že každý z manželů věří v manželovu lásku k sobě navzájem. Navíc tím, že manžel přijme druhého jako dar, pevně věří, že ten druhý manžel tím, že se nabídne, opravdu chce po celý svůj život „v dobrém i ve zlém“ pomáhat mu v jeho osobním růstu, v jeho seberealizaci. V případě manželství je dar ze své podstaty duchovní a tělesný, přičemž je stále přímým darem.

Existuje však také druh přímého daru, který je čistě duchovní. Odehrává se ve vztahu mistr-učedník, bez ohledu na to, jak přesně se má zhmotnit. To, co spojuje mistra s učedníkem, jsou spolehlivé znalosti a skutečná moudrost. Mistr už je získal, zatímco žák díky své důvěře v mistra je jim vnitřně otevřený. Někdy jeho důvěra jde tak daleko, že je připraven splnit obtížná pravidla svého mistra, a nejen získat jeho znalosti a moudrost, ale dokonce je překonat. Mistr se naopak raduje a je opravdu hrdý na duchovní úspěchy svého žáka. Nemůže pro něj existovat větší radost než skutečnost, že díky úspěchům žáka se okruh lidí, kteří žijí ve stejných hodnotách, rozšiřuje a rozšiřuje, a že díky tomu se celý svět mění k lepšímu.

Vztah duchovního mistra a učně se stává skutečně dramatickým, když je jejich svět hodnot z různých důvodů ohrožen. V případě jejich možného oddělení nebo dokonce smrti, například v případě války, zbývají mistrovi a jeho učedníkovi jen krátké pokyny. Mohou mít formu doporučení, která objevujeme v básni „Poselství pana Cogita“ od polského básníka Zbigniewa Herberta: „(...) Jdi vzpřímeně mezi těmi na kolenou / mezi těmi otočenými zády a shozených do prachu země / (...) buď statečný, když tvoje mysl selže, buď odvážný / nakonec záleží jen na tom / pozor na zbytečnou hrdost / (...) opakuj: Byl jsem povolán - nebylo lepšího / (...) pozor ať srdce neztvrdne, miluj pramen zítřka / (...) bděte - až světlo na horách dá znamení - vstaňte a jděte / dokud krev obrací ve vaší hrudi temnou hvězdu / (...) Buďte věrní a jděte“. Tato slova se stávají posledním darem, který může mistr svému žákovi dát - druhem jeho závěti, dávajícím naději, že ho žák věrně splní, a tak současný hodnotový svět zcela nezanikne.

Ježíš Kristus je darem milosrdného Otce

Duchovní vztah dosahuje svého nejvyššího rozměru dramatu, když se nebezpečí milované osoby týká její věčného osudu. Toto štěstí je pak ohroženo, pokud se věčnost může navždy stát zatracením. Pouze Bůh milující člověka ví s jistotou, že se to opravdu může stát a že následky jsou strašné. Na druhé straně člověk, který odmítl Boha, pohrdal jím a odvrátil se od Něho, si plně neuvědomuje, co ho skutečně ohrožuje. Po vzoru Jidáše jde svou cestou (srov. Skutky 1,25), která je více nebo méně vědomým pohrdáním láskou, kterou Bůh udělil od samého začátku lidem.

Bůh, který je láska (srov. 1 Jan 4,8-10), je však své lásce k člověku věrný až do konce. Psal o tom sv. apoštol Pavel ve druhém dopise Timoteovi: „Jestliže odmítneme být věrní, on [v Ježíši Kristu] je věrný, protože nemůže zapřít sám sebe“ (2 Tim 2,13). Proto došlo k této mimořádné události, kterou je vtělení Jednorozeného Syna Božího. Pán Ježíš o tom mluvil během svého nočního rozhovoru s Nikodémem: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby každý, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby byl svět skrze něj zachráněn.“ (Jan 3,16-17).

Když sv. Faustyna oslavovala Boha v tajemství vtělení Jeho Syna, oslavila také Jeho nekonečné milosrdenství vůči lidem, což se projevilo v tomto: „Bože, který jsi člověka po pádu nezatratil, ale ve svém milosrdenství jsi mu odpustil, odpustil jsi Božsky, to znamená nejen žes mu

odpustil vinu, ale dal jsi mu veškerou milost. Milosrdenství tebou pohnulo, žes k nám sám ráčil sestoupit a pozdvihnout nás z naší ubohosti. Bůh sestoupí na zemi, Pán pánů, poníží se Nesmrtelný. Avšak kam, Pane, sestoupíš, snad do Šalomounovy svatyně? Nebo poručíš postavit pro sebe nový příbytek, do něhož bys sestoupil? Ó Pane, jaký příbytek ti uděláme, když celá země je ti podnoží? Sám sis připravil příbytek svatou Pannu. Její neposkrvněné nitro je Ti příbytkem a stává se nepochopitelný zázrak Tvého milosrdenství, ó Pane. Slovo se stává tělem Bůh přebývá s námi, Boží Slovo vtělené Milosrdenství. Svým ponížením jsi nás pozdvihl k svému Božství; je to přepych tvé lásky, je to propast Tvého milosrdenství, nad touto marnotratností Tvé lásky žasnou nebesa, nyní se nikdo nebojí přiblížit se k Tobě. Jsi Bohem milosrdenství, slitováváš se nad ubohostí, jsi naším Bohem a my tvým lidem. Jsi naším Otcem a my skrze milost Tvými dětmi, nechť je oslavováno Tvé milosrdenství, žes k nám ráčil sestoupit.“ (Den. 1745)

Bůh Otec nám dal svého Syna jako dar své lásky, abychom tento dar přijali, abychom na jeho lásku projevenou v daru reagovali vnitřním obrácením, tedy návratem na cestu, kterou si pro nás představoval ještě před založením světa - „abychom byli před ním svatí a bez úhony“ (Ef 1,4). Na druhé straně se Kristus, zcela vědomě, v neomezeném podřízení se vůli Otce, stává tímto darem pro lidi. „Mým jídlem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokončit jeho dílo,“ řekl svým učedníkům u Jákobovy studny poblíž Sichemu (Jan 4,34). Několikrát mluvil se svými učedníky o svém bytí jako o daru od Otce, dokud neobětoval život za své bratry. Ve svém rozhovoru s farizeji, který na sebe ukazoval jako na dobrého pastýře, se také zmínil o misi, kterou mu svěřil Otec: „Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Jsem dobrý pastýř a znám své ovce a moje ovce znají mě. Položil jsem život za ovce. Proto mě Otec miluje, protože jsem položil svůj život, abych jej [později] znovu získal. Nikdo mi ho nebere, ale položil jsem ho sám. Mám moc ho vrátit a mám také moc ho dostat zpět. Tento příkaz jsem obdržel od svého Otce.“ (Jan 10, 11, 14 – 15, 17–18)

Jedinečným a nejvyšším způsobem se nám Kristus stal darem, když ustanovil svátost eucharistie. Při poslední večeři se nám daroval jako nebeský pokrm, abychom měli život - a měli ho v hojnosti (srov. Jan 10,10). Tuto událost zvláště dojemně vyjadřuje zejména římský kánon, ve kterém je zdůrazněna zvláštní jednota Ježíše s jeho Otcem. Při slavení mše svaté neboli Památce Páně pak kněz říká tato slova: „Neboť on večer před svým utrpením vzal do svatých a ctihodných rukou chléb, pozdvihl oči k nebi, k tobě, svému Otci všemohoucímu, vzdal ti díky a požehnal, lámal, dával svým učedníkům a řekl: VEZMĚTE A JEZTE Z TOHO VŠICHNI: TOTO JE MOJE TĚLO, KTERÉ SE ZA VÁS VYDÁVÁ. Po večeři vzal do svatých a ctihodných rukou také tento slavný kalich, znovu ti vzdal díky a požehnal, dal svým učedníkům a řekl: VEZMĚTE A PIJTE Z NĚHO VŠICHNI: TOTO JE KALICH MÉ KRVE, KTERÁ SE PROLÉVÁ ZA VÁS A ZA VŠECHNY NA ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ. TOTO JE SMLOUVA NOVÁ A VĚČNÁ. TO KONEJTE NA MOU PAMÁTKU. „Mé tělo, které se za tebe vydává; [Moje krev], která bude vylita pro vás a pro mnohé, pro odpuštění hříchů “ - právě tato Kristova slova, pronesená v horní místnosti, se měla splnit druhý den, na Velký pátek, kdy z kříže, na kterém visel Spasitel světa, krev stékala k zemi. Svým umučením Ježíš Kristus věčně a navždy svědčí, že Bůh „nás umiloval až do konce“ (srov. Jan 13,1b).

Kristus jako dar od Otce pro nás a jako dar darující se tím, že se za nás obětoval Otcem, nám dal ještě jeden, skutečně jedinečný dar - svou Matku. Díky slovům, která adresoval svému milovanému učedníkovi Janovi: „Hle, tvá matka“ (Jan 19,27a) se Marie stala Matkou milosrdenství. V buli *Misericordiae vultus* z roku 2015, kterou oznámil papež František při mimořádném jubileu milosrdenství, Svatý otec napsal: „Nikdo nepoznal tak jako Maria hloubku tajemství Boha, který se stal člověkem. Všechno v jejím životě je tvořeno přítomností

milosrdenství, jež se stalo tělem. Matka Ukřižovaného Vzkříšeného vstoupila do svatyně božského milosrdenství, protože se niterně podílela na tajemství jeho lásky. Maria byla vyvolena za Matku Božího Syna a od věků byla Otcovou láskou připravována stát se Archou úmluvy mezi Bohem a lidmi. Střežila ve svém srdci božské milosrdenství v dokonalém souladu se svým Synem Ježíšem. Její chvalozpěv na prahu Alžbětina domu byl věnován milosrdenství, které sahá „od pokolení do pokolení“ (Lk 1,50). Pod křížem Maria společně s Janem, učedníkem lásky, dosvědčuje slova odpuštění, která vycházejí z Ježíšových rtů. Vrcholné odpuštění nabízené tomu, kdo jej ukřižoval, nám ukazuje, kam až může sahat Boží milosrdenství. Maria osvědčuje, že milosrdenství Božího Syna nezná mezí a dosahuje ke všem, aniž by někoho vylučovalo.“ (MV, 24)

Ježíš Kristus, Mistr a Učitel důvěry

Věřit ve slova „Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna“ (Jan 3,16) a důvěřovat jim, znamená uvěřit v Ježíše Krista, který je darem Otce pro svět a plně tomuto daru důvěřovat. Důvěřovat znamená nechat se Bohem vést. Právě zde v životě každého člověka je v sázce mnoho, o čem Kristus hovořil s Nikodémem: „Kdo věří v [Ježíše Krista], není odsouzen; a kdo nevěří, byl již odsouzen, protože nevěřil ve jméno jednorozeného Božího Syna. A soud je, že světlo přišlo na svět, ale lidé milovali temnotu víc než světlo: jejich skutky byly zlé.“ (srov. Jan 3,18-19)

Důvěra v Ježíše Krista je tedy podmínkou věčné spásy. Jde o to, zcela Mu důvěřovat, a to i v těch nejtěžších životních podmínkách. Vidět jen v Něm naději na milost milosrdenství. Aby bylo možné opakovat se sv. Petrem: „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života.“ (Jan 6, 68) Během své veřejné činnosti proto Pán Ježíš opakovaně nabádal lidi, aby mu věřili. Ochrnutému, který ležel na posteli, řekl: „Důvěřuj můj synu! Tvé hříchy jsou odpuštěny.“ (srov. Mt 9,2) Ženě, která trpěla krvácením dvanáct let, řekl: „Důvěřuj, dcero! Tvoje víra tě zachránila“ (srov. Mt 9,20-22). S obdivem hleděl na ty, kteří důvěřovali v sílu jeho slova, například na setníka z Kafarnaum, který žádal uzdravení jeho služebníka (srov. Mt 8,5-13).

Přítom také Ježíš projevoval lidem svou důvěru. Věděl, že je to ona, kdo je dokáže účinně zvednout z jejich slabostí a selhání, a zároveň jim dát sílu naděje na další lepší život. To byl případ ženy přistížené při cizoložství, která zaslechla dojemná slova: „A já tě neodsuzuji. Jdi a od teď už nehřeš!“ (Jan 8, 11). Pravděpodobně stejný byl také případ sv. Petra, kterého Kristus poté, co ho třikrát zradil, ptal se na lásku k sobě a třikrát ho obdaroval důstojnosti pastýře, který má pást ovce Páně (srov. Jan 21,15-19).

Kristus dobře věděl, že důvěra v Boha může být pro člověka někdy velkou duchovní zkouškou, a proto se chtěl stát nejvyšším Mistrem a vzorem tohoto postoje. Nejprve ji odhalil během modlitby v Getsemane. Zažil velký strach z utrpení, které ho čekalo. „Jeho pot byl jako velké kapky krve, které padaly na zem“. Ježíš prosil Boha slovy: „Otče, chceš -li, vezmi mi tento pohár! Ať se však nestane má vůle, ale tvá.“ Otec ho tehdy nenechal samotného. „Ukázal se mu anděl z nebe [poslaný Otcem] a posílil ho“ (srov. Lk 22, 42-44). Díky tomu se mohl později odvážně setkat se svými pronásledovateli a řekl apoštolům: „Přišla hodina, hle, Syn člověka je vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, jdeme; hle, můj zrádce je blízko.“ (Mk 14,41b-42)

Ježíšova bezmoc vůči svému osudu se projevila ještě víc, když [někteří lidé] prošli kolem Ježíše přibitého na kříž, proklínali ho a potřásali hlavou se slovy: „Ty, který jsi schopn zničit chrám a znova ho postavit za tři dny, zachraň sám sebe. Pokud jsi Boží Syn, sestup z kříže!“ Kristovu důvěru v Boha ještě krutěji podkopali „velekněží se zákoníky a staršími, [kteří] se mu vysmívali a říkali: „Zachránil ostatní a nemůže zachránit sám sebe. Je to izraelský král: teď ať sestoupí z kříže a my mu uvěříme. Důvěřoval Bohu: ať ho Bůh nyní zachrání, pokud ho miluje. Koneckonců řekl: „Jsem Boží Syn“. Podobně mu vyčítali zločinci, kteří s ním byli ukřižováni“ (Mt 27,39-44).

Pocit úplného opuštění dosáhl svého vrcholu, když „kolem deváté hodiny Ježíš vykřikl silným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani“ – to znamená: Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (srov. Mt 27,46). Téměř bezprostředně poté však překonal bolest ze samoty a obracel se na Boha slovy úplného opuštění: „Otče, do tvých rukou svěřuji svého ducha“ (Lk 23,46). Jeho poslední slovo na kříži bylo: „Dokonáno jest!“ (Jan 19,30). Věděl, že odevzdáním svého ducha Otci dokončil dílo, ke kterému ho povolal Bůh Otec (srov. Jan 17,4). Nakonec se stal dobrovolnou a úplnou obětí za záchranu světa.

Dar, kterým byl Ježíš z vůle Boha, který je bohatý na milosrdenství, bude brzy obklopen Otcem slávou, kterou měl Otec u sebe „před vznikem světa“ a to už krátce po těchto dramatických událostech na Velký pátek (srov. Jan 17,5). Třetího dne Kristus znovu vstane. Skutečně přemůže svět (srov. Jan 16,33), čímž položí konečný základ pro důvěru v něj. Od toho času bude učedníky vyzývat: „Nebojte se!“ (Mt 28,10) a povzbuzovat: „Pokoj s vámi!“ (Lukáš 24,36; Jan 20:19, 26).

Ježíši, důvěřuji Ti!

Církev založená Kristem od samého počátku prožívá důvěru Bohu a žije z důvěry, která z něj pochází a nachází v ní svůj zdroj. „Neboť pravá obřizka jsme my, kteří duchem sloužíme Bohu, chlubíme se Kristem Ježíšem a nedáme na vnější věci“ popsal toto zvláštní sebeuvědomění Božího lidu sv. Pavel v dopise Filipánům (3,3). Tuto důvěru zároveň zdůvodnil v druhém listě Korintským. Napsal, že díky Kristu máme takovou důvěru v Boha (srov. 2 Kor 3,4). Stejnou pravdu potvrdil i sv. Jan ve svém prvním dopise: „Toto píšu vám, kteří věříte ve jméno Syna Božího, abyste věděli, že máte věčný život. Máme v něho pevnou důvěru, že nás slyší, kdykoliv o něco požádáme ve shodě s jeho vůlí.“ (1 Jan 5,13-14). Proto až do konce světa a pro celou církev zůstává platné nabádání z listu Židům: „Držme se неотřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný“ (Žid 10, 23).

Pán Ježíš rozšířil stejný slib před devadesáti lety tím, že nám prostřednictvím sestry Faustyny poskytl obrázek s podpisem „Ježíši, důvěřuji Ti!“. Díky této pravdě sv. Faustyna mohla svůj Deníček ukončit s následující žádostí, spojenou s prohlášením její obrovské důvěry v Boží milosrdenství: A třebaže jsem takovou ubohostí, nebojím se tě, protože dobře znám Tvé milosrdenství. Nic mě od Tebe neodvrátí, Bože, neboť všechno je menší než mé poznání – vidím to jasně.“ (Den. 1803)

Také my, pokaždé, kdy končíme modlitbu Korunky k Božímu milosrdenství, která je darem z vůle samotného Krista, vyznávejme s hlubokou vírou: „Ježíši, důvěřuji Ti!“